

GRAD ŠIROKI BRIJEG

Naš cilj je kontinuirana briga o svakom investitoru. Obratite nam se s punim povjerenjem kako bismo Vaš investicijski projekt zajedno učinili još uspješnijim

INVESTICIJSKA BROŠURA

UVODNA RIJEČ NAČELNIKA OPĆINE

Poštovani investitori,

zadovoljstvo mi je predstaviti Vam investicijsku brošuru o prednostima investiranja u Široki Brijeg.

Grad Široki Brijeg prepoznao je važnost stvaranja povoljnog poslovnog okruženja kao jednog od osnovnih preduvjeta za privlačenje investitora. Investitorima u naš Grad nudimo izvrsne uvjete poslovanja, koji su neophodni za pružanje usluga i proizvodnju konkurentnih proizvoda na domaćem i stranim tržištima.

Predanost tom cilju već su prepoznali brojni domaći i strani investitori, koji niz godina uspješno posluju na području našeg Grada.

Glavne prednosti investiranja u Grad Široki Brijeg su:

- Izuzetno povoljan geoprometni položaj Grada Širokog Brijega
- Blizina EU sa tržištem od 500 milijuna stanovnika
- Brz pristup tržištima uz povoljne troškove transporta
- Kontinuirani rast gospodarstva i snažan poduzetnički duh
- Povoljno poslovno okruženje za poduzetništvo
- Dobro obučena i cjenovno konkurentna radna snaga
- Konkurentni troškovi poslovanja
- Atraktivne investicijske lokacije
- Stalna podrška Grada Širokog Brijega investorima
- Pogodnosti kod ishoda građevinske dozvole
- Kvaliteta života

Naš cilj je kontinuirana briga o svakom investitoru. Pozivam Vas stoga da nam se obratite s punim povjerenjem, kako bismo Vaš investicijski projekt zajedno učinili još uspješnijim.

Dobro došli u Grad Široki Brijeg!

Gradolnačelnik
Miro Kraljević

GDJE SE NALAZIMO?

GEOPROMETNI POLOŽAJ GRADA ŠIROKOG BRIJEGA

Široki Brijeg nalazi se u jugozapadnom dijelu Bosne i Hercegovine (BiH), u Zapadnohercegovačkoj županiji (ŽZH), u Federaciji Bosne i Hercegovine (FBiH) u blizini granice Bosne i Hercegovine sa Republikom Hrvatskom (Europskom unijom). Pristup globalnim tržištima iz Grada Širokog Brijega omogućen je kvalitetnom transportnom infrastrukturom. Široki Brijeg je administrativno, gospodarsko, kulturno, obrazovno i vjersko središte Zapadnohercegovačke županije, i nalazi se na iznimno važnim prometnicama Mostar-Split i Mostar-Livno-Banja Luka-Zagreb. S regionalnim središtem Mostarom

i magistralnom cestom M17 Mostar-Sarajevo, povezan je magistralnom cestom M6 Posušje-Široki Brijeg-Mostar.

MEĐUNARODNI CESTOVNI PROMET

Blizina Autoputa A1 (Vrgorac 47km; Zagvozd 55km) kroz Hrvatsku, dijela Paneuropskog koridora Vb (povezuje sjever i jug Europe sa hrvatskim lukama) i budućeg Paneuropskog koridora Vc (povezuje Centralnu Europu s Jadranskim morem) i Jadransko-jonske autoceste u budućnosti (Trst-RH-BiH-Crna Gora-Albanija-Grčka), omogućava brz pristup investitora regionalnom, europskom i drugim tržištima.

MEĐUNARODNI ZRAČNI PROMET

Grad Široki Brijeg povezan je s regionalnim, europskim i svjetskim tržištima zračnim prometom preko međunarodnih aerodroma u Mostaru (28km), Splitu (136km), Sarajevu (145km), Dubrovniku (168km) i Zagrebu (504km).

MEĐUNARODNI ŽELJEZNIČKI PROMET

Preko željezničke postaje u Mostaru (23km) i Čapljini (44km) investitori imaju mogućnost željezničkog cargo prometa i pristupa iz Grada Širokog Brijega na regionalno, europsko i ostala tržišta Prugom 11 (Sarajevo-Čapljina-luka Ploče (RH)) koja je, preko kolosijeka u Sarajevu, uvezana sa svim dijelovima BiH, zemljama u okruženju i dalje.

MEĐUNARODNE LUKE

Grad Široki Brijeg povezan je s regionalnim, europskim i svjetskim tržištima morskim i riječnim prometom preko međunarodnih morskih luka u Splitu (124km) i Pločama (71km) te međunarodne riječne luke Brčko (316km).

MEĐUNARODNI GRANIČNI PRIJELAZI

Granični prijelazi s Republikom Hrvatskom

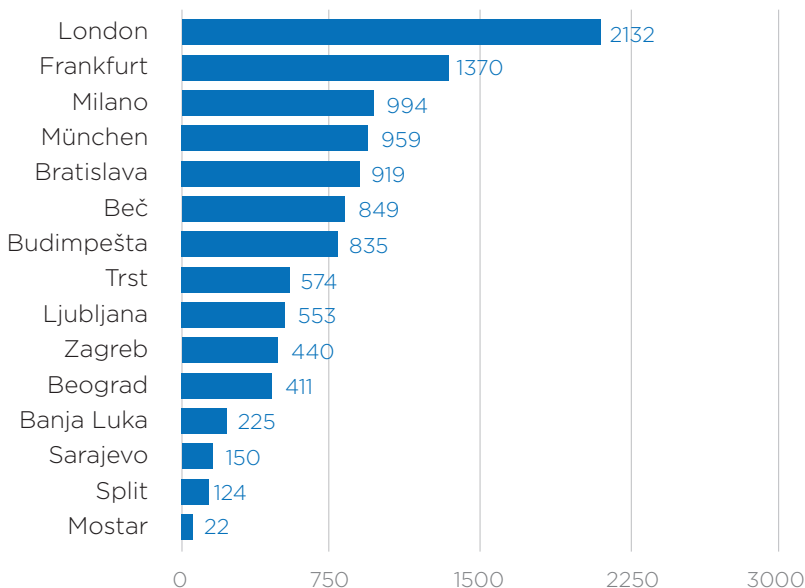
GP Gorica (Grude) - Vinjani Donji (RH) / 32 km Granični prijelaz 1. kategorije u cestovnom prometu osoba, svih vrsta robe i prijevoznih sredstava. Preko ovog graničnog prijelaza moguć je i promet voća i povrća, koje sukladno zakonodavstvu ugovornih strana podliježe kontroli usklađenosti s tržišnim standardima i utvrđivanju zdravstvene ispravnosti prilikom prijevoza preko zajedničke državne granice.

GP Bijača (Ljubuški) - Nova Sela (RH) / 44 km Granični prijelaz 1. kategorije za međunarodni cestovni promet - jedan od dva šengenska prijelaza u BiH (promet putnika i roba koje sukladno zakonodavstvu ugovornih strana podliježu inspekcijskim kontrolama prilikom prijevoza preko zajedničke državne granice).

Granični prijelazi s Crnom Gorom

GP Klobuk (BiH) - Ilino Brdo (CG) / 163 km Granični prijelaz za međunarodni cestovni, robni i putnički promet.

Udaljenost središta Grada Širokog Brijega od regionalnih i europskih centara (km)

Izvor: Grad Široki Brijeg

GRAD ŠIROKI BRIJEG

OPĆE INFORMACIJE

Površina (km ²)	387,6 km ² (0,76 % površine BiH)
Središte	Široki Brijeg (ukupno 35 naselja)
Broj stanovnika	28.929 (rezultati popisa 2013.)
Broj stanovnika	30.000 (zadnja procjena)
Reljef	Šire područje Grada Široki Brijeg nalazi se na karakterističnim vrlo složenim strukturnim oblicima koji u geotektonskom pogledu pripadaju tzv. Zoni visokog krša. Osnovnu karakteristiku čine vapnenačke stijene koje se odlikuju raznim kraškim oblicima (ponori, jame, ponikve, kraška polja i dr.) i duboko usječenim dolinama povremenih bujičnih tokova.
Klima	Grad Široki Brijeg se nalazi na rubu prostiranja mediteranske klime prema području s kontinentalnom klimom.
Nadmorska visina	271 m
Vremenska zona	GMT +1
Valuta	BAM (1€ =1.95583 BAM)
BDP po glavi stanovnika (€)	4.072 €
Proračun (€)	5.749.937 €
Stopa nezaposlenosti (%)	35 %
Broj zaposlenih	7.288
Broj nezaposlenih	3.920
Prosječna bruto plaća (€)	597 €
Prosječna neto plaća (€)	390 €
Porez na dobit (%)	10%
Porez na dodanu vrijednost (%)	17%
Porez na dohodak (%)	10%

Izvor: Grad Široki Brijeg

POLOŽAJ GRADA ŠIROKOG BRIJEGA U BIH

GOSPODARSKI PROFIL

Poslovni sektor nositelj je gospodarskog razvoja Grada Širokog Brijega. Gospodarstvo se temelji na mikro i malim poduzećima i obrtima te na nekoliko srednjih i velikih poduzeća, koji su regionalni

lideri u prerađivačkoj industriji, trgovini i građevinarstvu. Ukupan broj aktivnih pravnih osoba je 394. Grad Široki Brijeg zauzima 6. mjesto u FBiH po indeksu razvijenosti, uz kontinuirani rast.

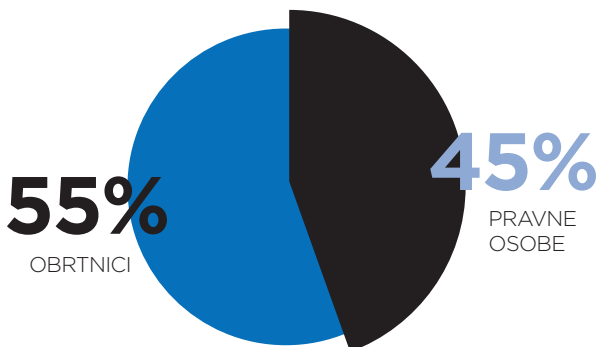
Poslovni sektor u brojkama

Broj aktivnih pravnih osoba (d.o.o. i d.d.)	394
Broj poduzeća na 1.000 stanovnika	53,3
Mikro i mala poduzeća (do 50 zaposlenih)	369
Srednja poduzeća (50-250 zaposlenih)	20
Velika poduzeća (više od 250 zaposlenih)	5
Broj samostalnih obrta	489
Rang po indeksu razvijenosti u Federaciji BiH	6 (indeks 197,6)
Broj dana za osnivanje d.o.o. (procjena)	30
Broj dana za zatvaranje pravne osobe (procjena)	60
Broj dana za izdavanje lokacijske dozvole (procjena)	15-30
Broj dana za izdavanje građevinske dozvole (procjena)	15-30
Broj dana za izdavanje uporabne dozvole (procjena)	15-30

Izvor: Grad Široki Brijeg

Struktura gospodarskih subjekata

Izvor: Grad Široki Brijeg

NAJZNAČAJNIJA PODUZEĆA

Naziv poduzeća	Sektor	Broj zaposlenih	Djelatnost i tržišni položaj
FEAL d.o.o.	Metalo-prerađivački sektor	393	Lider u proizvodnji aluminijskih profila u BiH. Bavi se i projektiranjem aluminijskih sustava. Izvozi više od 80% proizvodnje. Širi se na EU tržište u segmentu industrijskih profila.
MEPAS d.o.o.	Trgovina	278	Jedan od vodećih distributera robe široke potrošnje na tržištu BiH. Zastupa veliki broj globalnih i regionalnih brendova.
MCI d.o.o.	Trgovina, proizvodnja	344	Distributer renomiranih svjetskih marki. Distribucijska mreža pokriva 7152 prodajnih mjesta. Bavi se i proizvodnjom vrhunskog vina i sira u BiH.

LUKAS TP NAKIĆ d.o.o.	Trgovina	165	Jedan od vodećih uvoznika i distributera u BiH za široki raspon namirnica i proizvoda u domaćinstvu.
TT KABELI d.o.o.	Proizvodnja	168	Lider u proizvodnji energetskih kabela do 1kV u BiH. Izvoznik u više od 50 država. Dobro pozicioniran na Skandinavskom tržištu (TT Cables Bordic). Bavi se i trgovinom i izvođenjem radova.
NEMEKS d.o.o.	Trgovina	371	Vodeći lanac supermarketa na području Hercegovine (27 trgovina). Ima vlastitu proizvodnju kolača i pekarskih proizvoda „Nam-Pek“.
HERING d.d.	Građevinarstvo	344	Bavi se građevinskim djelatnostima i pružanjem tehničkih usluga. Realizacija brojnih projekata u BiH, regiji i istočnoj Europi.
BERNINA d.o.o.	Prerada i trgovina	42	Osnovna djelatnost je trgovina na veliko i uvoz i izvoz svježeg voća i povrća. Širi djelatnost na preradu, pakiranje i distribuciju suhog voća i povrća, orašastih plodova, sjemenki i žitarica (lideri u regiji). Izvoznik na EU tržište
KRAŠ TRGOVINA d.o.o.	Trgovina	59	Komercijalno ovisno društvo sa sjedištem u Širokom Brijegu i sa predstavništvima u Sarajevu i Banja Luci. Kontinuirano povećava plasman konditorskih proizvoda proizvođača Kraš na tržištu BiH.
SJEMENARNA d.o.o.	Trgovina	128	Lider u distribuciji sjemenske robe, sadnog materijala, sredstava za zaštitu bilja i profesionalnog poljoprivrednog materijala. Distributer staklene ambalaže, hrane i opreme za kućne ljubimce i druge robe široke potrošnje.

Izvor: Grad Široki Brijeg

LJUDSKI RESURSI

Investitori imaju na raspolaganju razne profile radne snage stručnih i tehničkih kvalifikacija. Srednja strukovna škola školuje učenike općih, strukovnih i obrtničkih zanimanja. Posebno ističemo zanimanja važna za proizvodna poduzeća: računalni tehničar u strojarstvu, elektrotehničar i CNC

operater. Za obrazovanje odraslih u Širokom Brijegu postoje četiri registrirane privatne srednje škole, koje nude niz obrazovnih profila kako u redovitom, tako i u programu doškoloavanja ili prekvalifikacije. Studenti iz Širokog Brijega studiraju na sveučilištima diljem BiH (700) i u RH (300).

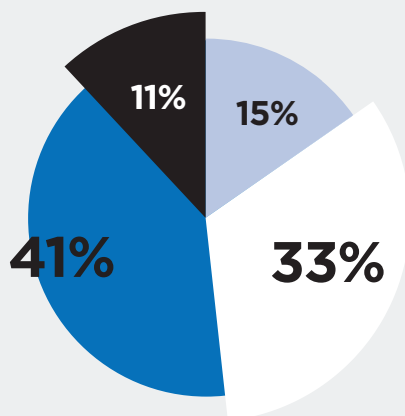
OBRAZOVNE INSTITUCIJE U GRADU ŠIROKOM BRIJEGU

Vrsta obrazovne institucije	Broj / Zanimanja	Broj upisanih u 1. razred šk. god. 2017./18.	Broj upisanih u 4. razred šk. god. 2017./18.
Osnovne škole	4 (21 područna)	300	307
Srednje škole			
Opća gimnazija	1	144	169
Strukovna škola	1	129	183
	Elektrotehničar	18	32
	Računalni tehničar u strojarstvu	26	28
	Tehničar za logistiku i špediciju	22	-
	Ekonomist	20	30
	Komercijalist	17	34
	CNC operater	26	-
	Obrtnička zanimanja		
	Konobari	-	11 (3. razred)
	Frizer	-	28 (3. razred)
	Elektroinstalater	-	20 (3. razred)

Izvor: Grad Široki Brijeg

Obrazovna struktura nezaposlenih

- Visoko obrazovanje (VŠS i VSS)
- Strukovno obrazovanje
- Srednjoškolsko obrazovanje
- Osnovno obrazovanje

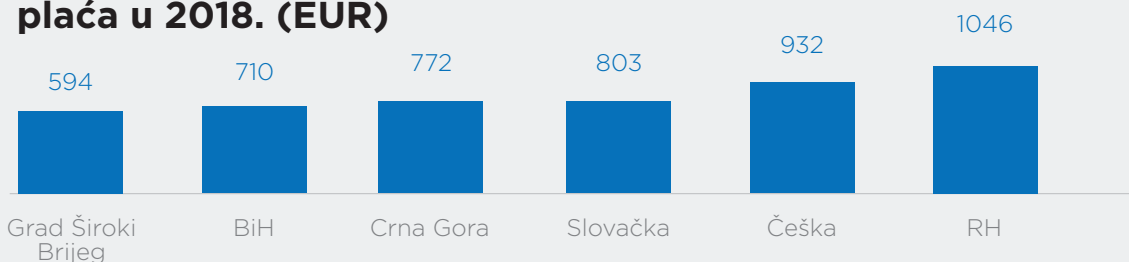
Izvor: Grad Široki Brijeg

KONKURENTNI TROŠKOVI RADA

Grad Široki Brijeg kao investicijska destinacija ima bruto plaće približno jednake prosječnim bruto plaćama ŽZH, koje su konkurentne u odnosu na druge države u okruženju (prosječna bruto plaća u ŽZH je 634 EUR u 2018.g.). Na tržištu rada dostupna

je mlada i kvalificirana radna snaga tehničkog, stručnog i općeg profila (inženjeri, elektrotehničari, računalni tehničari u strojarstvu, tehničari za logistiku i špediciju, komercijalisti, ekonomisti, komercijalisti, CNC operateri, elektroinstalateri, konobari i frizeri).

Prosječna bruto plaća u 2018. (EUR)

Izvor: Grad Široki Brijeg

U Gradu Širokom Brijegu postoji tradicija rada u prerađivačkoj industriji (metalna industrija, prerada plastičnih masa), građevinarstvu i uslužnim djelatnostima (najviše je zastupljena trgovina na veliko i malo). Najveći gospodarstvenici u Širokom Brijegu gledajući iz perspektive zapošljavanja, dolaze iz metalo-prerađivačkog sektora, trgovačkog i građevinskog sektora.

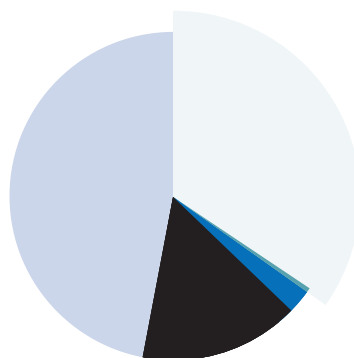
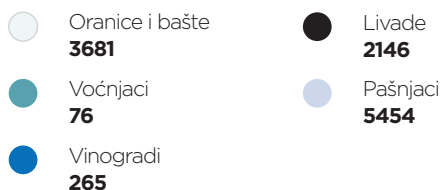
Dokaz da se prate trendovi da se učenici školuju za zanimanja koja imaju potražnju na tržištu rada su 26 učenika koji su upisali četverogodišnje zanimanje računalni tehničar u strojarstvu te 26 učenika koji su upisali četverogodišnje zanimanje CNC operater.

POLJOPRIVREDNI RESURSI

U Gradu Širokom Brijegu ukupne poljoprivredne površine iznose 11.622 ha zemljišta. Od toga je investitorima na raspolaganju oko 3.707 ha obradivog zemljišta. Čist okoliš, nezagađeno tlo i

povoljni klimatski uvjeti mediteranske i umjereno-kontinentalne klime pogoduju investicijama u poljoprivrednu proizvodnju i prehrambeni sektor.

Poljoprivredne površine po kategorijama (ha)

Izvor: Grad Široki Brijeg

NAJZASTUPLJENIJE POLJOPRIVREDNE KULTURE

Izvor: Grad Široki Brijeg

Vrsta poljoprivredne kulture	Površina (ha)	Struktura (%)
Žitarice	820	42,85%
Povrće	513	26,82%
Voće i grožđe	380	19,86%
Aromatično i ljekovito bilje	170	8,89%
Industrijsko bilje	30	1,57%
Ukupno	1913	100,00%

POTENCIJALNI SEKTORI ZA INVESTIRANJE

NAZIV

OPIS

Prerađivački i uslužni sektor, sektor trgovine	U strukturi pravnih osoba, udio tvrtki iz sektora trgovine je 39%, a udio tvrtki iz prerađivačkog sektora 24% (alumijski proizvodi, građevinski proizvodi i obrada kamena, proizvodnja izolacijskih materijala, grafika i sl.). U strukturi fizičkih osoba-obrtnika, najviše je poslovnih subjekata iz sektora ugostiteljstva i hotelijerstva (30%).
Poslovne mogućnosti	Ulaganje s posebnim naglaskom na prerađivački sektor i izvozno orijentirana poduzeća. Ulaganje u razvoj tzv. kreativnih usluga (ICT sektor, video i grafičke produkcije, znanstveno-stručne i tehničke djelatnosti i sl.). Ulaganje u proizvodno-industrijske pogone s ekološki prihvatljivom proizvodnjom. Ulaganje u sektor trgovine (distribucija), usluge i ugostiteljstvo.
Građevinski sektor	Građevinarstvo je treći sektor po zastupljenosti tvrtki (7%), te značajno doprinosi prihodima gospodarstva i broju radnih mjesta Grada Široki Brijeg.
Poslovne mogućnosti	Brojna nalazišta tehničko-građevnog i arhitektonsko-građevnog kamena pogoduju razvoju sektora te predstavljaju značajan ulagački potencijal za investitore. Povoljan poslovni ambijent pruža mogućnost poslovne suradnje sa postojećim poduzećima iz sektora.
Poljoprivredni sektor	U Gradu Širokom Brijegu investitorima je na raspolaganju oko 3.707 ha obradivog zemljišta. Čist okoliš, plodno nezagađeno tlo i povoljni klimatski uvjeti mediteranske i umjereno-kontinentalne klime pogoduju investicijama u ovaj sektor. Završetak projekta rekonstrukcije sustava za navodnjavanje omogućava učinkovito navodnjavanje dodatnih površina zemljišta i povećanje produktivnosti proizvodnje.
Poslovne mogućnosti	Mogućnosti ulaganja u uzgoj voća (trešnja, višnja maraska, breskva, šipak, dinja i lubenica) i povrća (krumpir, kupus, kukuruz, rajčica, luk). Ulaganje u vinogradarstvo te u ekološku proizvodnju povrća i žitarica. Mogućnost razvoja agroturizma-višenamjensko korištenje poljoprivrednih resursa uz isticanje tradicijskog autohtonog proizvoda. Ulaganje u pčelarstvo – proizvodnju meda.
Eksploatacija mineralnih sirovina	Na području Grada Širokog Brijega postoji veliki potencijal za istraživanje, eksploataciju, preradu i izvoz mineralnih sirovina. Posebno se ističu nalazišta kamena (tehničko-građevni i arhitektonsko-građevni kamen), boksita i ugljena (lignit).
Poslovne mogućnosti	Ulaganje u eksploataciju boksita (velike potvrđene zalihe crvenog boksita izuzetne kakvoće, cca 60% neispitanih zaliha u plitkim horizontima, iskustvo u eksploataciji boksita, blizina lokacije izdavanja i finalne prerade aluminija u Mostaru). Ulaganje u eksploataciju i preradu tehničko-građevnog i arhitektonsko-građevnog kamena (nalazišta, odobrena eksploatacijska polja) i lignita (velike zalihe).
Turistički sektor	Grad Široki Brijeg ima predivan krajolik i brojne prirodne i kulturno-povijesne znamenitosti. Izvrstan zemljopisni položaj i blizina turističkih tržišta kao što su atraktivna Jadranska obala, svetište Međugorje, grad Mostar (Stari most), Park prirode Blidinje sa skijalištem čine grad Široki Brijeg privlačnom turističkom destinacijom, pogodnom za boravak u prirodi te za ruralni, avanturistički i vjerski turizam.
Poslovne mogućnosti	Potencijalni investicijski projekti uključuju unaprjeđenje i izgradnju smještajnih objekata, ugostiteljskih objekata te različitih zabavnih i uslužnih sadržaja. Mogućnosti korištenja prirodnih i kulturno-povijesnih vrijednosti za razvoj sportsko-rekreacijskih i uslužnih djelatnosti. Mogućnosti korištenja paleontoloških bogatstava, arheoloških nalazišta i velikog broja rijetkih biljnih i životinjskih vrsta za razvoj znanstvenih i edukacijskih djelatnosti. Ulaganje u razni turizam (uslužne, eno-gastro, lovne i ribolovne djelatnosti i sl.).
Energetski sektor - obnovljivi izvori energije	Grad Široki Brijeg ima mogućnost ulaganja u brojne obnovljive izvore energije: vjetro-elektreane, sunčevu energiju, mini hidro-elektreane i proizvodnju električne energije od biomase. Predstavlja jednu od najpovoljnijih lokacija u Europi za ulaganje u OIE iz sunca.
Poslovne mogućnosti	Ulaganje u vjetroelektreane (dostupne 2 lokacije) i solarne elektreane (dostupne 4 lokacije). Dodatna mogućnost instalacije solarnih kapaciteta na postojeće objekte (dvorane, škole, vrtići, zgrade i sl.). Mogućnost ulaganja u izgradnju višenamjenskih vodnih akumulacija za proizvodnju električne energije (dostupne 2 lokacije). Ulaganje u proizvodnju električne energije od biomase nastale u poljoprivredi.

Izvor: Grad Široki Brijeg

PRIRODNI I KULTURNI RESURSI

PRIRODNI RESURSI

Borak-vrelo rijeke Lištice i Pravčeva pećina - Borak-vrelo rijeke Lištice je fenomenalan prirodni ambijent zaštićen kao geomorfološki spomenik prirode Zakonom o prirodnom i kulturno-povijesnom nasljeđu SR BiH iz 1965.g., kao i Pravčeva pećina (zaštićena 1968.g.). Vrelo rijeke Lištice nalazi se na nadmorskoj visini od 295 m n.m. Od grada je udaljeno oko 2,5 km. Borak je atraktivno i slikovito područje s mnoštvom zanimljivih prirodnih oblika i detalja, čije izvorište predstavlja svojevrsan refugij tercijarne flore i faune. Jedan je od simbola Širokog Brijega. Borak povezuje planinu Čabulju, te se kroz kanjon Borka preko Bogodola povezuje s Mostarom. Rijeka Lištica izvire iz pet jakih izvora i nekoliko slabijih vrela, koja izbijaju iz stjenovitih gromada i manjih pećinskih otvora i teku do korita gdje se slijevaju u rijeku. To nisu klasični izvori rijeka gdje voda izbija iz izvorskih pećina, već kulja iz gomile kamenja i slijeva se u kanjon koji i čini korito rijeke Lištice. Izvori koji se nalaze i na području Lončarevih mlinica nikada ne presušuju. Na području izvorišta nekada je bilo dvadesetak mlinica, od kojih su neke i danas u funkcionalnom stanju.

Mostarsko blato - Mostarsko Blato je naplavna zaravan ovalnog oblika koju presijeca tok rijeke Lištice, u čijim rukavcima utočište nalaze razne biljne i životinjske vrste. Pruža posjetitelju ugodno opuštanje u okruženju netaknute prirode. Bogato je izvorima pitke vode, koji pune proširenja u koritu rijeke Lištice praveći tako prelijepu pješčane bazene za kupanje. Ne presušuju ni za vrijeme najvećih ljetnih suša. Mostarsko blato je krško polje nastalog tokovima planinskih voda milijunima godina prema moru. Proteže se cijelom duljinom od grada Širokog Brijega do grada Mostara, od kojeg ga dijeli brdo Žovnica. Dvije trećine površine pripada Gradu Širokom Brijegu. Najvećim dijelom nalazi se na desnoj obali rijeke Lištice, koja ponire na kraju polja u području Mali otok i Stupi, te ponovno izvire kao rijeka Jasenica i utječe u rijeku Neretvu.

Kanjon rijeke Ugrovače (kanjon Brine) - Kanjon rijeke Ugrovače predstavlja značajan i dobro očuvan prirodni krajolik s nekoliko manjih jezeraca. Brojne su i gotovo neistražene pećine i jame, od kojih neke zasigurno imaju podzemna prostranstva. Postoji pet vidikovaca vizualnog doživljaja kanjona rijeke Ugrovače do kojih se može doći automobilom.

Dobrinjska Draga - Pitoma i plodna udolina u Crnču, u kojoj se nalazi vodozahvat lokalnog vodovoda Crnač. Neposredno iznad grada Širokog Brijega, predstavlja potencijalnu turistički privlačnu destinaciju za brdski biciklizam, rekreativni turizam i planinarenje. Na lokalitetu se mogu naći nalazišta fosila morskih životinja. Lokalitet zvani Pećina nalazi se na sjecištu velikih kanjona, a u nastavku istočnog kanjona prema Grabovoj Dragi krije se nedovoljno poznat vodopad. Na lokaciji Pećine i uokolo nalaze se sivkasto-plave laporovite stijene sa fosilima iz plitkog mora eocenske starosti.

Kanjon potoka Bačina - U kanjonu potoka Bačina prisutni su potpuno okomiti slojevi krednog vapnenca, koji unutar samog kanjona formiraju nekoliko vodopada. Najatraktivniji je vodopad Grkuš podno glavne akropole Zvonigrada, visine oko 50 m. Uz vizualno impresivne prirodne karakteristike krškog reljefa i endemične vegetacije prepune ljekovitog bilja, a poseban dojam stvaraju arheološki ostaci Zvonigrada i novootkrivenog lokaliteta nazvanog Zvonigrad 2.

KULTURNI RESURSI

Ostaci kasnoantičkog grada Mokriskika sa starokršćanskom bazilikom iz V. st. - Grad Mokriskik nalazi se u naselju Mokro. Spominje ga još davne 950. g. kao grad Zahumlja bizantski pisac Porfirogenet. Zidine starog grada još uvijek strše iznad zemlje 1,5 m visine, a ponegdje su široke i do 80 cm. Vidljivi su ostaci triju manjih stambenih zgrada i jednog zdenca. U Podgradini su otkriveni i temelji crkve sagrađene u X. stoljeću, a koja je sagrađena na ostacima starije crkve, iz razdoblja od V. do VII. stoljeća.

Gradina u Biogracima - Gradina u Biogracima, po kojoj je selo Biograci dobilo ime, u stvari je brežuljak koji je dugačak oko 90 m, širine oko 40 m, a najveća je visina 15 m. Položaj Gradine najprije odgovara osmatračnici i signalnom utvrđenju iz kojeg se nadzirala dolina i putovi koji su ovuda vodili.

Izvor: Općina Posušje

Srednjovjekovni grad Borak - Srednjovjekovni grad Borak smješten je na kamenoj kosi, pored nekoliko izvora koji zajedno čine rijeku Lišticu. Ostaci ove utvrde danas su visoki od 1 do 6 m, a debljina zidova iznosi od 1 do 1,5 m. Arheološka istraživanja vršena su u dva navrata (1975.g. i 1976.g.). U podnožju grada, na mjestu zvanom Sajmište, nalazi se staro groblje sa stećcima. Područje oko Sajmišta bilo je u kasnom srednjem vijeku raskrižje planinskih putova. Pored sakralne uloge, ovo je mjesto imalo i značajnu gospodarsku ulogu, kao mjesto sajmovanja.

Zvonigrad - Zvonigrad je srednjovjekovna utvrda koja se nalazi na podnožju brda Bile između Grabove Drage i Pologa, kod vrela Grkuš. Nalazi se u blizini Malog polja na kojem se nalazi nekoliko starih grobalja i s velikim brojem srednjovjekovnih spomenika stećaka.

Franjevački samostan i crkva Uznesenja Blažene Djevice Marije - Crkva Uznesenja Blažene Djevice Marije smještena je na uzvisini po kojoj je i grad dobio ime. Jedini je nacionalni spomenik na teritoriju Grada Širokog Brijega, sa zaštitnim pojasom širine 150 m. Kamen temeljac položen je 1905.g., a gradnja je u fazama trajala sve do 1969.g. Gradili su je graditelji iz Dalmacije i Italije. Ova crkva predstavlja snažan, duhovni, prosvjetni i kulturni simbol Širokog Brijega.

Kočerinska ploča - Kočerinska ploča iz 1404.g. je nadgrobni spomenik donesen s Kočerinskog polja prije više od 130 godina i uzidan u Župni dvor u Kočerinu. Pisana je hrvatskom ćirilicom. Ima veliku vrijednost, ne samo po dragocjenim povijesnim podacima, nego i po izvornosti jezika. Danas se nalazi pohranjena u priručnu zbirku starina župe Kočerin.

Nekropole stećaka - U Širokom Brijegu se nalazi nekoliko nekropola stećaka: Lipovci, Sajmište, Šarampovo, Barevište, Izbično itd. Nekropole stećaka predstavljaju i turistički potencijal.

Riznica Franjevačke galerije - Ekspoziti Riznice Franjevačke galerije najbolje govore o sačuvanom bogatstvu duha. Riznica se sastoji od nekoliko skupina iznimno vrijednih, stalno izloženih ekspozita: slika, metalnih predmeta, knjiga i misnog ruha.

Kameni most na rijeci Ugrovači - Kameni most na rijeci Ugrovači spomenik je kulture županijskog značenja. Graditelj mosta bio je fra Jakov Markota, prema planu fra Mattea Lorenzsonija. Zahvaljujući mostu, trgovine postupno s Briga prelaze prema naselju, uz rijeku Lišticu.

Mediteran film festival (MFF) i West Herzegovina Fest (WHF) - MFF je jedan od najznačajnijih događaja ove vrste, ne samo u BiH, nego i u široj regiji. Po svom karakteru i značaju MFF svrstava Široki Brijeg na svjetsku mapu filmskih festivalskih gradova. Festival svake godine okuplja filmske stvaratelje iz država Sredozemlja. Doprinosi razvoju kulturnog turizma.

WHF je festival amaterskog stvaralaštva, koji nastoji potaknuti mlade i kreativne ljude da javnosti predstave svoja filmska, glazbena i književna ostvarenja. Prepoznatljiv kulturni brand Širokog Brijega.

Briješka zvona - Program kulturnih događanja koja se odvijaju u Širokom Brijegu kroz godinu (književne večeri, kazališne predstave, koncerti, slikarske kolonije i izložbe).

Izvor: Grad Široki Brijeg

KONKURENTNI TROŠKOVI POSLOVANJA

Nacionalni tretman stranih investitora u BiH i izuzetno povoljno porezno okruženje – stopa PDV-a od 17% i poreza na dobit i na dohodak od 10% su među najnižim u regiji i Europi.

DOZVOLE U POSTUPKU GRAĐENJA

Služba za prostorno uređenje i zaštitu okoliša Grada Širokog Brijega nadležna je u postupku izdavanja dozvola.

Obrasci zahtjeva sa detaljnim informacijama mogu se preuzeti u nadležnoj Službi ili elektronskim putem na web stranici: <http://www.sirokibrijeg.ba/index.php/dokumenti/viewcategory/11-služba-za-prostorno-uređenje-i-zastitu-okolisa>

IZDAVANJE DOZVOLA U POSTUPKU GRAĐENJA

Br.	Vrsta dozvole	Rok izdavanja	Cijena koštanja (KM/EUR)
1.	Lokacijska dozvola	15-30 dana	<p>Cijena za poslovne objekte:</p> <ul style="list-style-type: none"> Cijena za poslovne objekte na građevnoj parceli: do 0,4 ha, od 0,4 ha do 1 ha, od 1 ha do 5 ha iznosi od 300 KM do 700 KM (153-358 EUR); Cijena za složene objekte iznosi 700 KM (358 EUR). <p>Cijena za stambene poslovne objekte:</p> <p>Cijena za stambene poslovne objekte do 150 m², stambene poslovne objekte od 150 m² do 300 m² i stambene poslovne objekte od 300 m² iznosi od 150 KM do 250 KM (77 EUR-153 EUR);</p> <ul style="list-style-type: none"> Cijena za višestambene zgrade sa poslovnim sadržajima koji zauzimaju do 50% korisne površine zgrade iznosi 500 KM (256 EUR).
2.	Građevinska dozvola	15-30 dana	<p>Cijena za višestambene zgrade sa poslovnim sadržajima, složene objekte, objekte pod zaštitom i poslovne objekte:</p> <ul style="list-style-type: none"> Za zgradu građevne površine manje ili jednako 1.000 m² - 0,5% od cijene građenja; Za zgradu građevne površine veće od 1.000 m² i manje ili jednake 5.000 m² - 0,35% od cijene građenja; Za zgradu građevne površine veće od 5.000 m² - 0,25% od cijene građenja. Cijena za stambene poslovne objekte: Cijena za stambene poslovne objekte: do 150 m², od 150 m² do 300 m² i od 300 m² iznosi od 150 KM do 300 KM (77 EUR-153 EUR).
3.	Uporabna dozvola	15-30 dana	<p>Uporabna dozvola:</p> <ul style="list-style-type: none"> Iznosi 80% od iznosa građevinske dozvole.

Izvor: Grad Široki Brijeg

Cijene komunalnih usluga za gosp. subjekte

VODA

http://www.viksb.com/images/yootheme/slike/Cijena_vode.pdf

KANALIZACIJA

http://www.viksb.com/images/Cijena_prikljucka_na_komunalnu_infrastrukturu.pdf

ELEKTRIČNA ENERGIJA

<http://www.ephzhh.ba/kupci/cijene-elektricne-energije/>

ODVOZ OTPADA

- zanatske radnje, fotografske radnje, butici, zlatarnice i sl. - 20 KM (10,23€);
- frizerski saloni - 25 KM (12,78€)
- cvjećarske radnje - 30 KM -70 KM (15,34€-35,79€)
- ordinacije i ljekarne - 30 KM (15,34€)
- trgovinske radnje do 50m² - 30 KM (15,34€)
- trgovinske radnje od 50 do 100 m² - 50 KM (25,56€)
- trgovinske radnje preko 100 m² - 70 KM (35,79€)
- ugostiteljske radnje do 50 m² - 40 KM (20,45€)
- ugostiteljske radnje od 50 do 100 m² - 60 KM (30,68€)

- ugostiteljske radnje preko 100 m² - 80 KM (40,90€)
- kontejneri 1.100 l - 40 KM (20,45€)
- kontejneri 5m³ - 110 KM (56,24€)

Telekom usluge Telekomunikacijske usluge pružaju 3 operatera. Raspoloživi su različiti paketi usluga koje investitor može dogovoriti izravno s izabranim operaterom.

FIKSNI TELEFON

Cjenik J.P. HT Mostar d.d.
<http://www.hteronet.ba/poslovni-korisnici/fiksna-telefonija/duo-paketi/cjenik/>

MOBILNI TELEFON

Cjenik J.P. HT Mostar d.d.
<http://www.hteronet.ba/poslovni-korisnici/mobilna-telefonija/biznis-tarife/>

ŠIROKOPOJASNI INTERNET

Cjenik J.P. HT Mostar d.d.
<http://www.hteronet.ba/poslovni-korisnici/internet/duo-paketi/cjenik/>

Izvor: Grad Široki Brijeg

ATRAKTIVNE INVESTICIJSKE LOKACIJE

GREENFIELD LOKACIJA POSLOVNA ZONA TRN

OSNOVNI PODACI O ZONI

Vlasnička struktura	Mješovito vlasništvo
Veličina zone (ha)	50 ha
Broj parcela	40
Namjena zone	Proizvodno-uslužna
Dopuštene poslovne aktivnosti u zoni	komunalne usluge, proizvodne aktivnosti
Spremnost zone za investicije	Da
PROMETNE VEZE	UDALJENOST (km)
Pristupna cesta	na M 6.1
Auto-cesta	44 km
Željeznica (industrijski kolosijek)	Željeznička pruga Ploče (HR)-Sarajevo koja prolazi kroz Mostar (26 km)
Zračna luka	Zračna luka Mostar (31 km); Zračna luka Split (133 km)
Morska luka	Luka Ploče (72 km); Luka Split (121 km); Luka Dubrovnik (155 km)
Riječna luka	Luka Brčko (319 km)
INFRASTRUKTURA	DOSTUPNOST INFRASTRUKTURE / USLUGE
Voda	Da
Odvodnja/kanalizacija	Ne
Električna energija	Da
Plin	Ne
Telekomunikacijska mreža	Da

OSTALE INFORMACIJE O ZONI

Broj poduzetnika	11
Poduzetnici	Feal d.o.o.
Broj zaposlenih	479
Lokalni poticaji za investitore	Da
Vrsta poticaja	Smanjenje cijene zemljišta za investitore koji su spremni otvoriti nova radna mjesta u zoni -može iznositi do 40 % od stvarne cijene koštanja.
Dostupne parcele za prodaju	Dostupno za prodaju 35,97 ha
Cijena/m ²	30,00 KM/m ² (15,34 EUR/m ²)
Veličina parcele (min/ max)	Min 4.400 m ² , max 60.000 m ²
Dopušteni koeficijent izgradnje	0,5
Maksimalno dopušteni broj razina/katova	P0+S+P+1 za proizvodne aktivnosti, P0+S+P+3 za poslovne aktivnosti
Dopuštena visina gradnje (m)	Do 22 m za poslovne i 18 m za proizvodne aktivnosti
Minimalna udaljenost od susjedne parcele	5,0 m
Razvoj parcele	20% parcele mora biti zelena površina
Maksimalno dopuštena visina ograde/živice	max 2,5 m
Minimalni broj parkirnih mjesta	1 PM/50m ² za proizvodne namjene, 1 PM/30m ² za poslovne namjene
Širina pristupne ceste	5,0 m
Trošak vode (KM/m ³)	1,40 KM/m ³
Kontakt tel.	039/702-838

Izvor: Grad Široki Brijeg

GREENFIELD LOKACIJA POSLOVNA ZONA KNEŠPOLJE

OSNOVNI PODACI O ZONI

Vlasnička struktura	Mješovito vlasništvo
Veličina zone (ha)	65,34 ha
Broj parcela	25
Namjena zone	Proizvodna
Dopuštene poslovne aktivnosti u zoni	Proizvodne aktivnosti
Spremnost zone za investicije	Da
PROMETNE VEZE	UDALJENOST (km)
Pristupna cesta	na M 6.1 (500 m)
Auto-cesta	52 km
Željeznica (industrijski kolosijek)	Željeznička pruga Ploče (HR)-Sarajevo koja prolazi kroz Mostar (19 km)
Zračna luka	Zračna luka Mostar (24 km); Zračna luka Split (142 km)
Morska luka	Luka Ploče (77 km); Luka Split (131 km); Luka Dubrovnik (148 km)
Riječna luka	Luka Brčko (312 km)
INFRASTRUKTURA	DOSTUPNOST INFRASTRUKTURE / USLUGE
Voda	Ne
Odvodnja/kanalizacija	Ne
Električna energija	Da
Plin	Ne
Telekomunikacijska mreža	Da

OSTALE INFORMACIJE O ZONI

Broj poduzetnika	5
Poduzetnici :	TT kabeli d.o.o., Sjemenarna d.o.o., Presal Extrusion d.o.o., Nevals d.o.o., Candy mix d.o.o.
Broj zaposlenih	293
Lokalni poticaji za investitore	Da
Vrsta poticaja: Smanjenje cijene zemljišta za investitore koji su spremni otvoriti nova radna mjesta u zoni-može iznositi do 40 % od stvarne cijene koštanja.	
Dostupne parcele za prodaju	Na upit
Cijena/m ²	Na upit
Veličina parcele (min/max)	Min 5.580 m ² , max 15.570 m ²
Dopušteni koeficijent izgradnje	0,3
Maksimalno dopušteni broj razina/katova	PO+S+P+1 za proizvodne aktivnosti, PO+S+P+2 za poslovne aktivnosti
Dopuštena visina gradnje (m)	16 m
Minimalna udaljenost od susjedne parcele	10 m
Razvoj parcele	20-30 % parcele mora biti zelena površina
Maksimalno dopuštena visina ograde/živice	max 2,5 m
Minimalni broj parkirnih mjesta	1 PM/50m ² za proizvodne namjene, 1 PM/30m ² za poslovne namjene
Širina pristupne ceste	6 m
Trošak vode (KM/m ³)	1,40 KM/m ³
Kontakt tel.	039/702-838

KONTAKT ZA PODRŠKU INVESTITORIMA

GRAD ŠIROKI BRIJEG

Fra Didaka Buntića br.11
88220 Široki Brijeg
Bosna i Hercegovina

Kontakt osoba:

Andrija Kraljević

šef odsjeka za gospodarstvo

Tel: +387 39 702 838

Fax: +387 39 705 915

Mob: 387 63 329 602

E-mail: andrija.kraljevic@sirokibrijeg.ba

Web: www.sirokibrijeg.ba

Ova brošura je razvijena u okviru projekta "Poboljšanje investicijskih potencijala ŽZH" koji financira Europska unija kroz EU ProLocal - zajednički program Europske unije i Vlade Njemačke, kojeg implementira GlZ. Projekt provode: JU Razvojna agencija ŽZH-HERAG i partneri: Općina Ljubuški, Općina Grude, Općina Posušje i Grad Široki Brijeg

Ova brošura je urađena uz pomoć Europske unije. Sadržaj ove publikacije je isključiva odgovornost JU Razvojna agencija ŽZH-HERAG i ni u kom slučaju ne predstavlja gledišta Europske unije

